

הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק הגדלת נקודות זיכוי להורים במס הכנסה והרחבת מענק עבודה, התשפ"ג–2023 (להלן – **הצעת החוק**), המצורפת בזה.
- ב. להסמיך את ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולחקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

כחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הפחתת יוקר המחיה בישראל והגדלת ההכנסה הפנויה של הציבור באמצעות פעולות להגברת התחרות, הורדת מחירים והעלאת הפריזון, ולמען הגדלת ההכנסה הפנויה של הורים עובדים ועל מנת לסייע לאוכלוסיות עובדות בעלות הכנסה נמוכה, מוצע להגדיל את מענק העבודה הניתן לאבות לפי החוק להגדלת שיעור החשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח - 2007 (להלן – **חוק מענק עבודה**) ולהשוות אותו למענק העבודה הניתן לאמהות מכוח אותו חוק. כמו כן, מוצע להגדיל את נקודות הזיכוי הניתנות להורים לפי פקודת מס הכנסה, כמפורט להלן.

כיום גובה המענק מכוח חוק מענק עבודה, לאם עובדת או אם שהיא עצמאית, גדול ב-50% מגובה המענק הניתן לאב עובד או עצמאי, אם אותו אב אינו הורה יחיד. מוצע להגדיל את סכום המענק שניתן לאב עובד, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם עובדת. בהתאם, מוצע להגדיל את סכום המענק הניתן לאב שהוא עצמאי, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם שהיא עצמאית.

בנוסף, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה כך שיקבע כי בחישוב המס של יחיד תושב ישראל תובא בחשבון, כנגד המס החל על הכנסתו מיגיעה אישית, נקודת זיכוי נוספת בשל כל ילד אשר בשנת המס טרם מלאו לו שמונה עשרה שנים בשנת המס והוא אינו פעוט.

יצוין כי בשנות המס 2022 ו-2023 ניתנו בהוראת שעה נקודות זיכוי באופן דומה עבור ילד שטרם מלאו לו שלוש עשרה שנים, אך עכשיו בהוראת הקבע מוצע להגדיל את ההטבה לילדים שטרם מלאו להם 18.

העלות התקציבית של התיקון בחוק מענק עבודה נאמדת בסך כ-260 מיליון שקלים חדשים בשנה. ואילו, תיקון פקודת מס הכנסה כמוצע צפוי לגרום לאובדן הכנסות בסך 3.9 מיליארד ₪ בשנה.

העלויות האמורות הובאו בחשבון במסגרת הוצאות הממשלה ובתחזית ההכנסות שעמדו בבסיס אישור תקציב המדינה לשנת 2024 בממשלה והתכנית התלת-שנתית לשנים 2025 עד 2027. התיקונים יקודמו במקביל להליך חקיקתו של הצעת תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024.

מוצע שתחילתו של החוק תהיה ביום 1 בינואר 2024, והוא יחול על נקודות זיכוי הניתנות מיום זה, ועל מענקים בעד עבודה שנעשתה מיום זה ואילך (מענקים המשתלמים החל משנת 2025). על אף האמור, ובהמשך לאמור לעניין העלויות הכרוכות בחקיקתו, מוצע כי תוקפו של החוק ותחילתו תותנה בכך שנתקבל חוק התקציב לשנת 2024.

לנוכח כל האמור, מוצע לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק, וכן להתיר את הקריאה השנייה ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

כמפורט לעיל.

תקציב

העלות התקציבית של התיקון בחוק מענק עבודה נאמדת בסך כ-260 מיליון שקלים חדשים

בשנה.

תיקון פקודת מס הכנסה כמוצע צפוי לגרום לאובדן הכנסות בסך 3.9 מיליארד ₪ בשנה. העלויות האמורות הובאו בחשבון במסגרת הוצאות הממשלה ובתחזית ההכנסות שעמדו בבסיס אישור תקציב המדינה לשנת 2024 בממשלה והתכנית התלת-שנתית לשנים 2025 עד 2027. התיקונים יקודמו במקביל להליך חקיקתו של הצעת תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024 וכניסתו לתוקף של התיקון המוצע מותנית בחקיקת תקציב המדינה לשנת 2024.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

מגיש: שר האוצר

כ"ג באדר התשפ"ג
16 במרץ 2023

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הגדלת נקודות זיכוי להורים במס הכנסה והרחבת מענק עבודה, התשפ"ג–2023.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקרי החוק המוצע

כחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הפחתת יוקר המחיה בישראל והגדלת ההכנסה הפנויה של הציבור באמצעות פעולות להגברת התחרות, הורדת מחירים והעלאת הפריז, ולמען הגדלת ההכנסה הפנויה של הורים עובדים ועל מנת לסייע לאוכלוסיות עובדות בעלות הכנסה נמוכה, מוצע במסגרת תזכיר זה לבצע את הצעדים הבאים:

1. לתקן את פקודת מס הכנסה כך שיקבע כי בחישוב המס של יחיד תושב ישראל תובא בחשבון, כנגד המס החל על הכנסתו מיגיעה אישית, נקודת זיכוי נוספת בשל כל ילד אשר בשנת המס טרם מלאו לו שמונה עשרה שנים והוא אינו פעוט.
2. לתקן את החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח - 2007 (להלן – **חוק מענק עבודה**), כך שגובה המענק עבור אבות יוגדל ויהיה זחה לגובה המענק שניתן לאמהות.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

יתוקן החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח - 2007 ;
תתוקן פקודת מס הכנסה (נוסח חדש).

ד. השפעה החוק המוצע על התקציב

העלות התקציבית של התיקון בחוק מענק עבודה נאמדת בסך כ-260 מיליון שקלים חדשים בשנה.

תיקון פקודת מס הכנסה כמוצע צפוי לגרום לאובדן הכנסות בסך 3.9 מיליארד ₪ בשנה. העלויות האמורות הובאו בחשבון במסגרת הוצאות הממשלה ובתחזית ההכנסות שעמדו בבסיס אישור תקציב המדינה לשנת 2024 בממשלה והתכנית התלת-שנתית לשנים 2025 עד 2027. התיקונים יקודמו במקביל להליך חקיקתו של הצעת תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024 וכניסתו לתוקף של התיקון המוצע מותנית בחקיקת תקציב המדינה לשנת 2024.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ו. הערות המשרדים

עד למועד העברת טיוטת החוק לא התקבלו הערות. מועד העברת הערות הציבור נקבע עד ליום 18 במרץ 2023 בשעה 23:59. ככל שיועברו הערות מהותיות הם יוצגו בפני הממשלה ובפני ועדת השרים לענייני חקיקה.

ז. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט כלכלי) אישר כי אין מניעה משפטית להעלות את טיוטת החוק לאישור ועדת השרים לחקיקה.

ח. עמדת הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטת החוק המוצעת.

ט. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת חוק הגדלת נקודות זיכוי להורים במס הכנסה והרחבת מענק עבודה, התשפ"ג-2023 - הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

כחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הפחתת יוקר המחיה בישראל והגדלת ההכנסה הפנויה של הציבור באמצעות פעולות להגברת התחרות, הורדת מחירים והעלאת הפריזון, ולמען הגדלת ההכנסה הפנויה של הורים עובדים ועל מנת לסייע לאוכלוסיות עובדות בעלות הכנסה נמוכה, מוצע להגדיל את מענק העבודה הניתן לאבות לפי החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח - 2007 (להלן – **חוק מענק עבודה**) ולהשוות אותו למענק העבודה הניתן לאמהות מכוח אותו חוק. כמו כן, מוצע להגדיל את נקודות הזיכוי הניתנות להורים לפי פקודת מס הכנסה, כמפורט להלן.

כיום, גובה המענק מכוח חוק מענק עבודה, לאם עובדת או אם שהיא עצמאית, גדול ב-50% מגובה המענק הניתן לאב עובד או עצמאי, אם אותו אב אינו הורה יחיד. מוצע להגדיל את סכום המענק שניתן לאב עובד, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם עובדת. בהתאם, מוצע להגדיל את סכום המענק הניתן לאב שהוא עצמאי, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם שהיא עצמאית.

בנוסף, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה כך שיקבע כי בחישוב המס של יחיד תושב ישראל תובא בחשבון, כנגד המס החל על הכנסתו מיגיעה אישית, נקודת זיכוי נוספת בשל כל ילד אשר בשנת המס טרם מלאו לו שמונה עשרה שנים בשנת המס והוא אינו פעוט.

מוצע שתחילתו של החוק תהיה ביום 1 בינואר 2024, והוא יחול על נקודות זיכוי הניתנות מיום זה, ועל מענקים בעד עבודה שנעשתה מיום זה ואילך (מענקים המשתלמים החל משנת 2025).

על אף האמור, ובהמשך לאמור לעניין העלויות הכרוכות בחקיקתו, מוצע כי תוקפו של החוק ותחילתו תותנה בכך שנתקבל חוק התקציב לשנת 2024.

לנוכח כל האמור, מוצע לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק, וכן להתיר את הקריאה השניה ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שתצעת ההחלטה נוגעת להם:

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

16. ס. נ. ר.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד האוצר
תפקיד

עו"ד אסי מסינג
שם

1. תיקון חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח-2007¹ - בחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח-2007²

(1) בסעיף 6א -

(1) בכותרת השוליים, במקום "לאם עובדת" יקראו "להורה עובד";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "עובדת שהיא אם לילד אחד או יותר, הזכאית למענק לפי הסעיפים האמורים, תהיה זכאית" יבוא "עובד שלו ילד אחד או יותר בשנת המס, הזכאי למענק לפי הסעיפים האמורים, יהיה זכאי";

(3) בסעיף קטן (ב), מקום "עובדת שהיא" יקראו "עובד שהוא";

(2) בסעיף 17(ב)(1), במקום "גם לגבי עצמאית שהיא אם לילד אחד או יותר" יבוא "גם לגבי עצמאי שהוא חורה לילד אחד או יותר".

2. תיקון פקודת מס הכנסה בפקודת מס הכנסה² -

(1) בסעיף 40(ב) -

(א) בפסקה (1), במקום "ונקודת זיכוי אחת" יבוא "ושתי נקודות זיכוי".

(ב) בפסקת משנה (א1) -

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 84; התשע"ב, עמ' 583.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ג, עמ' 30.

(1) בכל מקום במקום "פעוט" יבוא "ילד", ובמקום "הפעוט" יבוא "הילד";

(2) ברישה, במקום "לפעוט" יבוא "לילד";

(3) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) נקודת זיכוי אחת בשל כל ילד החל בשנת המס שבה מלאו לו שש שנים ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו."

(ג) בפסקה (ב1), במקום "היה ילדו של אותו הורה פעוט" יבוא "וכן".

(ד) בפסקה (3) ההגדרה "פעוט" – תימחק.

(2) בסעיף 66(ג) –

(א) בפסקה (4) –

(1) בסוף פסקת משנה (א) יבוא "2½ נקודות זיכוי בשל כל ילד החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שבה מלאו לו חמש שנים, ושתי נקודות זיכוי בשל כל ילד החל בשנת המס שבה מלאו לו שש שנים ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו; לענין זה ולענין פסקה (5), "שנת לידה" ו"שנת בגרות" – כהגדרתם בסעיף 40(ב)(3)".

(2) פסקאות (ב) ו-(ג) – יימחקו.

(ב) בפסקה (5) –

(1) ברישה, המילים "שהם פעוטות" – יימחקו.

(2) בפסקאות משנה (א) ו-(ב), במקום "הפעוט" יבוא "הילד".

(3) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) נקודת זיכוי אחת בשל כל ילד החל בשנת המס שבה מלאו לו שש שנים ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו."

(4) בסיפה, המילים "לענין זה, "פעוט" ו"שנת לידה" – כהגדרתם בסעיף 40(ב)(3); – יימחקו.

(ג) בפסקה (6), המילים "שהם פעוטות" – יימחקו.

3. (א) תחילתו של חוק זה ביום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) (להלן – יום התחילה), ובלבד שעד אותו מועד נתקבל חוק תקציב המדינה לשנת 2024.
- (ב) סעיף 1 לחוק זה יחול על מענקים המשתלמים בעד הכנסה מעבודה או הכנסה מעסק או משלח יד שהופקה החל משנת 2024 ואילך.
- (ג) סעיף 2 לחוק זה יחול על הכנסה שהופקה מיום התחילה ואילך.

דברי הסבר

סעיף 1

כיום גובה המענק מכוח החוק להגדלת שיעור החשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח - 2007 (להלן – **חוק מענק עבודה**), לאם עובדת או אם שהיא עצמאית, גדול ב-50% מגובה המענק הניתן לאב עובד או עצמאי, אם אותו אב אינו הורה יחיד. מוצע להגדיל את סכום המענק שניתן לאב עובד, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם עובדת. בהתאם, מוצע להגדיל את סכום המענק הניתן לאב שהוא עצמאי, כך שיהיה שווה לסכום המענק שניתן לאם שהיא עצמאית.

סעיף 2

מוצע לקבוע כי יוגדלו נקודות הזיכוי הניתנות להורים בעד ילדיהם שאינם פעוטות, היינו: מלאו להם שש שנים לפחות, אך טרם מלאו להם שמונה-עשרה שנים בשנת המס, בהתאם למפורט להלן:

בסעיף 66(ג)(4) לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) נקבע כי אישה זכאית, בנוסף ל-1/2 נקודת הזיכוי לפי סעיף 36א, לנקודות זיכוי, כנגד המס החל על הכנסתה מיגיעה אישית, בעד כל אחד מילדיה כמפורט להלן:

- 1.5 נקודות זיכוי בשנת לידת הילד וחצי נקודת זיכוי בשנת בגרותו;
- 2.5 נקודות זיכוי החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לתום שנת המס שבה מלאו לו 5 שנים;

3. נקודת זיכוי אחת מהשנה בה מלאו לילד שש ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו. בסעיף 66(ג)(5) נקבע כי לגבר יינתנו נקודות זיכוי, כנגד הכנסתו מיגיעה אישית, בעד כל אחד מילדיו שהם פעוטות (פעוט מוגדר בסעיף 40(ב)(3) כילד שטרם מלאו לו חמש שנים בשנת המס), במתווה דומה לנקודות הזיכוי הניתנות לאישה בשל ילדים באותו טווח גיל קרי, 1.5 נקודות זיכוי בשנת הלידה ו-2.5 נקודות זיכוי החל בשנת המס שלאחר שנת הלידה ועד לתום שנת המס בה מלאו לילד 5 שנים.

מוצע לקבוע כי אישה וגבר יהיו זכאים לנקודות זיכוי אחת נוספת בשל כל ילד אשר לא מלאו לו שמונה עשרה שנים והוא אינו פעוט. התיקון המוצע יביא למצב שבו אישה תהיה זכאית לשתי נקודות זיכוי בסך הכל, בשל ילד בטווח הגיל האמור וגבר יהיה זכאי

לנקודת זיכוי אחת. במקביל, מוצע להגדיל באופן זה את נקודות הזיכוי הניתנות לפי סעיף 40(ב) לפקודה, להורה במשפחה חד-הורית אשר היו לו ילדים שבשנת המס לא מלאו להם שמונה עשרה שנים והם אינם פעוטות. הורה שכלכלת הילדים היתה עליו, הזכאי כיום לפי פסקה (1), לנקודת זיכוי אחת בשל ילד בטווח הגילאים האמור, יהיה זכאי בעקבות התיקון המוצע לשתי נקודות זיכוי בסך הכל ואילו הורה אשר כלכלת הילדים לא היתה עליו יהיה זכאי על פי התיקון המוצע לנקודת זיכוי אחת.

במשפחה חד הורית שבה ילד להורה אחד, אם הילד אינו פעוט וטרם מלאו לו 18 שנים בשנת המס, ההורה היחיד יהיה זכאי לשתי נקודות זיכוי נוספות לאחר הצעת חוק זו. יצוין כי בשנות המס 2022 ו-2023 ניתנו בהוראת שעה נקודות זיכוי באופן דומה עבור ילד שטרם מלאו לו שלוש עשרה שנים.

להמחשת התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו, ראו הטבלה הבאה:

נקודות זיכוי לאשה (לפי סעיף 66(ג)4) לפקודה) ולהורה במשפחה חד הורית שכלכלת הילדים עליו (לפי סעיף 40(ב)1) לפקודה), בעד כל אחד מילדיהם אשר בשנת המס טרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, והוא אינו פעוט:

נקודות זיכוי על פי התיקון המוצע לשנת 2024	נקודות זיכוי טרם קבלת התיקון המוצע לשנת 2024
2	1

נקודות זיכוי לגבר (סעיף 66(ג)5) לפקודה) ולהורה במשפחה חד הורית שכלכלת הילדים אינה עליו (סעיף 40(ב)1א) לפקודה), בעד כל אחד מילדיהם שבשנת המס טרם מלאו לו שמונה עשרה שנים והוא אינו פעוט:

נקודות זיכוי על פי התיקון המוצע לשנת 2024	נקודות זיכוי טרם קבלת התיקון המוצע לשנת 2024
1	---

סעיף 3

מוצע שתחילתו של החוק תהיה ביום 1 בינואר 2024 (להלן – יום התחילה), והוא יחול על נקודות זיכוי הניתנות מיום זה ואילך. התיקון לחוק מענק עבודה יחול על מענקים המחולקים בעד עבודה שנעשתה מיום התחילה ואילך (מענקים המשתלמים החל משנת 2025).

העלות התקציבית של התיקון בחוק מענק עבודה נאמדת בסך כ-260 מיליון שקלים חדשים בשנה. ואילו התיקון בפקודת מס הכנסה כמוצע צפוי לגרום לאובדן הכנסות בסך 3.9 מיליארד ₪ בשנה.

העלויות האמורות הובאו בחשבון במסגרת הוצאות הממשלה ובתחזית ההכנסות שעמדו בבסיס אישור תקציב המדינה לשנת 2024 בממשלה והתכנית התלת-שנתית

לשנים 2025 עד 2027. התיקונים יקודמו במקביל להליך חקיקתו של הצעת תקציב
המדינה לשנים 2023 ו-2024 וכניסתו לתוקף של התיקון המוצע מותנית בחקיקת תקציב
המדינה לשנת 2024.